

برآورد امید زندگی مردم ایران به روش مستقیم در سال ۱۳۸۲

دکتر فرشاد پورملک^۱، دکتر فرید ابوالحسنی^۲، دکتر محسن نقوی^۳، دکتر کاظم محمد^۴، دکتر رضا مجد زاده^۵، دکتر کورش هلاکویی^۶، دکتر اکبر فتوحی^۷

۱- دستیار اپیدمیولوژی، گروه اپیدمیولوژی و آمار زیستی، دانشکده بهداشت و انستیتو تحقیقات بهداشتی، دانشگاه علوم پزشکی تهران

۲- استادیار، گروه بیماری‌های داخلی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی تهران

۳- اپیدمیولوژیست، مرکز توسعه شبکه و ارتقاء سلامت معاونت سلامت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

۴- استاد، مدیر گروه اپیدمیولوژی و آمار زیستی، دانشکده بهداشت و انستیتو تحقیقات بهداشتی، دانشگاه علوم پزشکی تهران

۵- دانشیار، گروه اپیدمیولوژی و آمار زیستی، دانشکده بهداشت و انستیتو تحقیقات بهداشتی، دانشگاه علوم پزشکی تهران

۶- استاد، گروه اپیدمیولوژی و آمار زیستی، دانشکده بهداشت و انستیتو تحقیقات بهداشتی، دانشگاه علوم پزشکی تهران

۷- استادیار، گروه اپیدمیولوژی و آمار زیستی، دانشکده بهداشت و انستیتو تحقیقات بهداشتی، دانشگاه علوم پزشکی تهران

تاریخ دریافت ۸۵/۴/۲۱، تاریخ پذیرش ۸۵/۸/۱۰

چکیده

مقدمه: امید زندگی یکی از اندازه‌های خلاصه سلامت جمعیت است که مقادیر و روند تغییرات آن در طول زمان نتیجه اصلی عملکرد نظام سلامت را نشان می‌دهد. برآورد امید زندگی به روش‌های مستقیم و یا مبتنی بر مدل صورت می‌گیرد. در این بررسی برآورد امید زندگی مردم ایران به روش مستقیم در سال ۱۳۸۲ صورت گرفته است.

روش کار: در یک مطالعه اکولوژیک، جهت محاسبه جدول عمر دوره‌ای خلاصه سال ۱۳۸۲ برای ۲۳ استان از ۲۸ استان کشور، تعداد موارد مرگ ثبت شده برای گروه‌های سنی و جنسی در این ۲۳ استان در سال ۱۳۸۲ از نظام ثبت مرگ وزارت بهداشت مورد استفاده قرار گرفت. کم شماری مرگ بالای ۴ سال به روش تعادل رشد براس برآورد و اصلاح شد. برای میزان‌های مرگ زیر یک‌سال و ۴-۱ سال از مقادیر آنها با مخرج موالید زنده طبق مطالعه جمعیت و سلامت سال ۱۳۷۹ استفاده شد. برای مقدار کل جمعیت ۲۳ استان از اطلاعات وزارت بهداشت استفاده شد. توزیع جمعیت بر حسب سن و جنس یک بار مشابه با توزیع جمعیت سال ۷۹ مطالعه جمعیت و سلامت و بار دیگر بر اساس پیشبرد جمعیت کل کشور از سرشماری سال ۷۵ در نظر گرفته شد. جمعیت ۲۳ استان معادل ۷۳ درصد جمعیت کل ۲۸ استان کشور در سال ۱۳۸۲ بود. با استفاده از جمعیت و مرگ به دست آمده، امید زندگی بر حسب سن و جنس برای ۲۳ استان برآورد شد. فرض شد که توزیع جمعیت و مرگ ۲۳ استان با کل ۲۸ استان کشور در سال ۱۳۸۲ برابر است و بنابر این امید زندگی به دست آمده برای ۲۳ استان برابر با امید زندگی کل کشور است. حساسیت نتایج نسبت به فرض‌های مطالعه سنجیده شد. حدود اطمینان ۹۵ درصد به روش مونت کارلو محاسبه شد.

نتایج: امید زندگی در بدو تولد برای مردم ایران در سال ۱۳۸۲ بر اساس داده‌های وزارت بهداشت، ۷۱/۵۶ سال برای کل جمعیت (حدود اطمینان ۹۵ درصد: ۷۱/۶۲ - ۷۱/۵۲)، ۷۰/۰۹ سال برای مردان (۷۰/۱۶ - ۷۰/۰۲) و ۷۳/۱۷ سال برای زنان (۷۳/۲۴ - ۷۳/۱۰) برآورد شد. حساسیت نتایج نسبت به فرض‌های مطالعه کمتر از نیم درصد بود.

نتیجه گیری: برآورد امید زندگی برای جمعیت ایران در سال ۱۳۸۲ به روش مستقیم از مقادیر برآورد با روش‌های مبتنی بر مدل توسط مرکز آمار ایران ۰/۸ سال و توسط آژانس‌های سازمان ملل ۱-۲/۵ سال بالاتر می‌باشد که به دلیل تفاوت در روش برآورد میزان‌های اختصاصی سنی و جنسی مرگ می‌باشد.

واژه‌های کلیدی: امید زندگی، روش برآورد مستقیم، جدول عمر، ایران

* نویسنده مسئول: گروه اپیدمیولوژی و آمار زیستی، دانشکده بهداشت و انستیتو تحقیقات بهداشتی، دانشگاه علوم پزشکی تهران

pourmalek_farshad@yahoo.com